

ТӘРБИЕ САЛАСЫ БОЙЫНША АТҚАРЫЛҒАН ЖҰМЫСТАР
«Майдантал жалпы орта мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі
2021-2022 оқу жылында тәрбие саласы бойынша атқарылған іс-шаралар

Тәрбие – білім бастауы. Қазіргі уақытта білім беру жүйесі – болашақ ұрпақты

жан – жақты жетілдіретін, бәсекеге төтеп беруге қабілетті, сапалы адам етіп тәрбиелейтін білім беру жүйесі екені сөзсіз. Жедел дамып келе жатқан ортада өмір сүруге қабілетті, өзін-өзі дамытуға, өз ойын еркін айта білуге, өз қалаулары мен қоғам талабына сай, өзін көрсете білетін жоғары білімді, ұлттық тілді, тарихты жетік меңгерген, Отандық және әлемдік мәдениетті бойында қалыптастырған, бәсекеге қабілетті, шығармашылығы дамыған жеке тұлғаны қалыптастыру болып отыр. Тәрбие және тәрбие жұмыстары әр баланы қайталанбас тұлға ретінде қарап, оның өзгеше қасиеттерін дамытуы қажет. Әрбір бала - тұлға, өзінше бір әлем, ал әр педагогтың міндеті әр тұлғаны көре білу, жүректеріне жол табу. В. А. Сухомлинский: «Әлемде адам тұлғасынан күрделі, одан бай ешнәрсе жоқ», - деп жазған. Бүгінгі күнде барлық ұстаздардың алдындағы мақсат - өмірдің барлық саласында белсенді, шығармашылық іс -әрекетке қабілетті, еркін тұлға тәрбиелеу болып табылады. «Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы, ол келешекте оның барлық өміріне апат әкеледі», -деп ұлы философ Әл-Фараби айтқандай, қай заманда болмасын адамзат алдында тұратын ұлы мұрат-міндеттердің ең бастысы-өзінің ісін, өмірін жалғастыратын сауатты, саналы ұрпақ тәрбиелеу. Оқушылардың білім алу барысында тәрбиенің қатар жүруі заңдылық.

Мектебімізде тәрбие жұмыстары *«Жас ұрпақтың таным белсенділігін арттыру арқылы, ұлттық құндылықтар негізінде бәсекеге қабілетті тұлға қалыптастыру»* тақырыбында, Тәрбиенің тұжырымдамалық негіздерінде көрсетілген айқын сегіз бағытты қамтылған.

Мақсаты

1. Оқушыларды жаһандық бәсекеге қабілеттілігін арттыру және жалпы адамзаттық құндылықтар негізінде тұлғаны тәрбиелеу;
2. Рухани байлықты, моральдық тазалықты, дене бітімін жетілдіруді, бәсекеге қабілеттілікті, прагматизмді, ұлттық сәйкестікті, білімнің табынуын, эволюциясы мен сана-сезімінің ашықтығын, әлеуметтік рөлдердің жүйесін толықтай орындауға қабілетті, ХХІ ғасырдың лайықты өмірін қалыптастыруға қабілетті жан-жақты және үйлесімді дамыған тұлғаны тәрбиелеу.

Сабақтан тыс қызмет шеңберінде іске асырылатын жобалар

1. «Отбасы –орта мектеп»
2. «Оқуға құштар мектеп»
3. «Еңбек – елдің мұраты»
4. «Ерте жастан экологиялық тәрбие»
5. «Қоғамға қызмет»

6. «Психологиялық қызмет және мектептегі татуласу қызметтерін ұйымдастыру»

Тәрбиенің Тұжырымдамалық сегіз бағыты

1. Жаңа Қазақстандық патриотизм мен азаматтықты тәрбиелеу, құқықтық тәрбие
2. Рухани-адамгершілік тәрбие
3. Ұлттық тәрбие
4. Отбасы тәрбиесі
5. Еңбек, экономикалық және экологиялық тәрбие
6. Көп мәдениетті және көркем-эстетикалық тәрбие
7. Зияткерлік тәрбие, ақпараттық мәдениет тәрбиесі
8. Дене тәрбиесі, салауатты өмір салты

Жаңа Қазақстандық патриотизм мен азаматтықты тәрбиелеу, құқықтық тәрбие

Мақсаты: Отанға ұтымды және эмоционалдық қарым-қатынасы, мемлекет пен қоғамның саяси, құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңсыздыққа қарсы тұратын, балалар мен жастар ортасында қатыгездік пен зорлық-зомбылыққа қарсы тұруға дайын заңдарын меңгеру және сақтау қажеттілігі бар патриот пен азаматты қалыптастыру.

Бүгінгі ұрпақ-ертеңгі елдің болашағы. Мектебімізде қыркүйек айы «Мектебім- мейірім мекені» тақырыбында салтанатты жиынмен басталды. Жиынды мектеп директоры оқушыларды жаңа оқу жылының басталуымен құттықтады.



Оқу жылының ерекшеліктерінің бірі- А.Байтұрсыновтың әдістемесі негізінде әзірленген қазақ тілінде оқитын мектептерде «Әліппе», орыс тілінде оқитын мектептерде «Букварь» оқулықтарының қайта оралуы. 1-сынып оқушыларына «Әліппе» оқулығын салтанатты түрде табыс етілді.



Білім күніне арналған «Тәуелсіздік жетістіктері» тақырыбында барлық сыныпта тәрбие сағаттары өткізілді.

Оқушылардың өмір қауіпсіздігі және жолда жүру ережелері жайлы барлық сыныптарда мектеп инспекторымен бірлескен түсіндірме жұмыстары, әңгімелер жүргізілді. Көшеден өту үшін арнайы белгіленген жермен жүрген дұрыс.

Мектепке келе жатқанда өзіңе қауіпсіз болатын жолды тандай біл. Өткел тар болса, қарсы кездескен үлкен кісіге жол бер. Мектепке келе жатып үлкен жолдың шетімен жүр. Алдыңнан машина шықса жол бер. Тоқтап тұрған машинаның қасынан абайлап өт. Жер тайғақ болса, жолда абайла. Жолдың машина жүретін бөлігінде ойнауға болмайды. Келе жатқан машина алдынан жолды кесіп жүгірмеу жайлы толығымен балаларға түсіндірілген.

«Құқықтық сана – қауымға пана» жобасы аясында оқушылар мен жасөспірімдер арасында құқықбұзушылықты болдырмау, оның алдын алу мақсатында «Заң және жасөспірім» тақырыбында ПБ қызметкерлерімен кездесу ұйымдастырылып, кешке жүрмеу, бос уақытты тиімді пайдалану, сабақтан себепсіз қалмау т.б. жайында баяндалды.

Үлкендер жолы ұлылық, ұрпағы жүрер – ұғынып», «Қарты бардың – қазынасы бар» т.б. тақырыптарда барлық сыныптарда қарттар күніне орай тәрбие сағаттары өткізіліп, үлкендерге құрмет көрсету, сыйлау жайлы түсіндірме жұмыстары жүргізілді. *Ұстаздар мерекесіне орай арнайы мерекелік концерттер қойылды. Оған арнайы ардагер ұстаздар мен қонақтар шақырылды.* Мерейтойға осы жылдар арасында білім алған түлектер, ардагер ұстаздар бас қосып, ардагер ұстаздар мен жас мұғалімдер арасында тәлім-тәрбиге толы керемет әңгімелер мен соңы концертті бағдарламаға ұласты.

Қаһарман жауынгер, хас батыр, қазақ халқының біртуар азаматы Б.Момышұлының туған күнінен орай барлық сыныптарда «Ұлтына Ұран болған – Ер Бауыржан» «Қаһармен жауынгер» т.б. тақырыптарда тәрбие сағаттары өткізіліп, өмірі, шығармашылығы, батырдың ерліктерімен оқушыларды таныстырып, нақыл сөздерін жатқа айтып, интербелсенді тақта арқылы бейнероликтер көсетіліп, Момышұлының өз дауысын тыңдады.

Оқушыларды адамгершілікке, қарапайымдылыққа, кішіпейілділікке, әдептілікке, еңбексүйгіштікке, өз халқының салт-дәстүрін үйрене отырып,

жаман әдеттерден аулақ болуға үйрету мақсатында «Әдепті адам-әдемі адам» тәрбие сағаты өткізілді. Сонымен қоса ауған соғысы ардагерлерімен кездесулер ұйымдастырылды.



Әңгімелеу, түсіндіру, сұрақ-жауап, қанатты сөздер мен слайд арқылы көрсетілімдер және спорттық ойындарды пайдаланған сынып жетекші, адам бойындағы ұнамды, ұнамсыз қылықтарды ажырата отырып, әдеп әліпшесін оқушы бойына дарыта отырып, тіл байлығын, таным белсенділігін арттырып, балаларды әдептілікке, сыпайылыққа шақыра білді.

2. Рухани-адамгершілік тәрбие

Мақсаты: Адамгершілік іс-әрекет тәжірибелік қалыптастыру, сыртқы келбетпен

күнделікті тұрмыс дағдыларын қалыптастыру

Кітап адам баласының сан ғасырлық ақыл-ойының жемісі, тарихы мен тағылымының алтын сандығы. «Кітап дегеніміз- алдыңғы ұрпақтың артқы ұрпаққа қалдырған рухани өсиеті. Кітап – мәңгілік парасаттың ең киелі ғибраты, қоғамның мәдени

күштерін дамытудың қуатты құралы, қайнар бұлағы.

Мәдени құндылықтарды жете түсінуді дамыту, сондай-ақ кітаптың білім таратудағы маңыздылығы мен оны сақтаудың құралы екенін айқындау. Оқырмандардың, оқушылардың кітап оқуға деген қызығушылығын ояту, сапалы білім, саналы тәрбие алу үшін көп оқып, көп іздену керек екенін

түсіндіре отырып, оларды адамгершілікке, мейірімділікке, әдептілікке тәрбиелеу, «Оқуға құштар мектеп» жобасын іске асыру мақсатында сабақ арасындағы 20 минуттық үзілісте оқушылардың кітап оқуы жүйелі жолға қойылған.

Сыныптар арасында А.Байтұрсыновтың 150 жылдығы аталып өтілді.

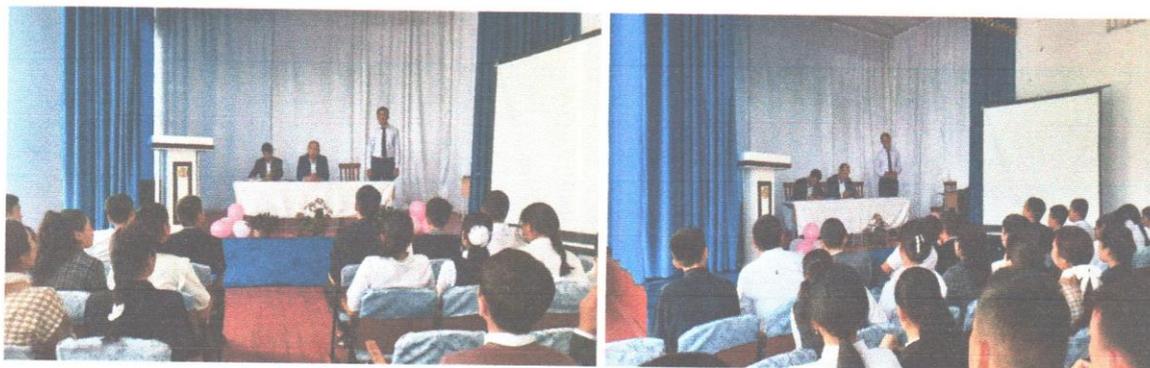


Оқуға құштар мектеп жобасы аясында «Қызыл кітап» және Д.Исабековтың шығармаларынан үзінділер қойылды.

Тілдер мерекесіне орай «Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте», «Тілін жоғалтқан ұлттың өзі де жоғалады», «Ұлттық қуаты тілінде, «Ахаң салған әдебиеттегі елшілік ұраны» тақырыптарында тәрбие сағаттары, «Тіл білімінің атасы» тақырыбында қалалық әдеби кеш ұйымдастылып, қазақ тілі мен кітабын жазған қазақ тілінің негізін жасап, қазақ мектебінің іргетасын қалаған алғашқы адам, қазақ тілінің тұңғыш әліппесі мен оқулықтарының авторы, соңынан із салған жаңашыл ағартушы жайында оқушыларға толық мағлұмат берілді.

Тәуелсіздіктің 30 жылдығына орай, «Тәуелсіздік -тірегім, Қазақстан – жүрегім!», «Отан – оттан да ыстық» т.б. тақырыптарда тәрбие сағаттары және ҚР Тәуелсіздігінің 30 жылдығына орай «30 игі іс» акциясы аясында «Тәуелсіздік – елімнің ерлік жолы» тақырыбында Алматы қаласында 1986 жылы орын алған Желтоқсан оқиғасына қатысушылармен кездесу ұйымдастырылды.

«Діни экстремизмнің алдын алу-өзекті мәселе» тақырыбында қала мешіт өкілдерімен кездесу ұйымдастырылып, оқушыларға өзге діннен аулақ болу, дін мәселесі күрделі мәселе екендігі толығымен әңгімеленді.



3. Ұлттық тәрбие

Мақсаты Жеке тұлғаны жалпы адамзаттық және ұлттық құндылықтарға бағыттау, ана тілі мен мемлекеттік тілге, қазақ халқының мәдениетіне, Қазақстан Республикасының этностары мен этностық топтарына құрмет көрсету.

«Дәстүр мен ғұрып» жобасы аясында «Тәрбие өрмегінің алтын тілі – ұлттық тәрбие» тәрбие сағаттары, және Жамбыл облысының Жастар ресурстар орталығы ұйымдастырған «Талант-табиғаттан, талап -өзіңнен» байқау ұйымдастырылды. Байқау 9 бағыттан тұрды. Мектеп ұжымы сол байқауға жұмыла қатысып «Мақтау қағазымен» марапатталды. 8-10 сынып оқушылары, сынып жетекшілер, ата-аналар қатысып, оқушыларға ұлттық дәстүр мен әдет ғұрыптың маңыздылығы жайлы әңгімеден сыр шертті, көріністер қойылып, босаға майлау әдет-ғұрыптары көрсетіліп, ән айтылып, ұлттық ойындар ойындар, арқан тарту, асық ату, ойындары ойналды.



Көркем еңбек пәнінің мұғалімдері «Ұлттық колөнер – ұрпаққа аманат» оқушы шығармашылығынан көрме ұйымдастырып, оқушылардың шығармашылығын арттыруға ықпал жасады.

4. Отбасы тәрбиесі

Мақсаты Бала тұлғасын қалыптастыруда ата-аналардың ағарту жұмысын, психологиялық-педагогикалық құзыреттіліктерін күшейтуге, бала тәрбиесі үшін олардың жауапкершілігін арттыруға ықпал ету.

«Отбасы – қоғамның алтын дінгегі» тақырыбында өткен ата-аналар жиналысында ата-аналарға бала тәрбиесіне қатты назар аудару, мектеппен тығыз байланыста болу жайы айтылды.

Мектеп пен отбасының өзара байланысын, қарым-қатынасын нығайту, Отбасының қарым-қатынасындағы сенімділікті және сыйластықты қалыптастыру, бала тәрбиесінде әкенің рөлі ерекше екендігін түсіндіру, «Отбасы - мектеп» жобасы аясында әкелер мектебінің жұмысын жандандыру мақсатында «Аталар сөзі» тақырыбында әкелер конференциясы болып өтті. Конференцияға 8-11 сынып оқушылары, әкелері, ағалары, мектеп директоры, психологтар, ұстаздар қатысты. Конференция мектеп директорының отбасындағы әке тәрбиесінің алатын орны жайындағы алғашқы сөзімен ашылды.

Әкенің бала өміріндегі рөлі зор. Жастайынан баланы еңбекке баулу – анаға қарағанда, әкенің рөлі зор. Тіпті мамандық таңдауда да, әсіресе ер балалар әкенің ақыл-кеңесіне құлақ түре отырып, өз болашақ мамандығын айқындайды. Психолог мамандар әкелермен «Өз балаңды тани біл» тренинг ойынын өткізді.

«Жаксыдан жаман туады, бір аяқ асқа алғысыз. Жаманнан жақсы туады, адам айтса нанғысыз» дейді халқымыз. Әр шаңырақта әкенің орны ерекше. Әке – отбасының асыраушысы, отбасы мүшелерінің тірегі, қамқоршысы. Әкенің мінез-құлқы, өзгелермен қарым-қатынасы, өнері мен білімі баланың көз алдындағы үлгі, өнеге алатын, оған қарап өсетін нысанасы. Отбасының пейіл -береке, ынтымағы үшін отағасының әділ, ұстамды болуы орасан маңызға ие. Оның тәрбиелік рөлі де зор. Ер бала әкесімен сырлас, жолдас, дос. Ол әрқашан бір әрекет жасау үшін әуелі әкесімен сырласады. Ер баланың өсіп, жетіліп, өз алдына жеке тұлға болып қалыптасуына, қоғамдағы өз орнын дұрыс табуына әкенің атқарар еңбегі ерекше. Отбасының ұйытқысы, берекесі, мейір -шапағат көзі – әке. Әкенің бұл рөлі бала-шағаның әкеге, анаға деген сүйіспеншілігімен, қамқорлығымен, ана жанын қас-қабағынан, жанарынан танығыштықпен нығая биіктей беретінін бүгінгі конференция арқылы әкелер «отбасының тұтқасы, тәрбиесі» өздерінен бастау алатынын түсінді.



5. Еңбек, экономикалық және экологиялық тәрбие

Мақсаты Кәсіби өзін-өзі анықтауға саналы көзқарасты қалыптастыру, экономикалық ойлауды және тұлғаның экологиялық мәдениетін дамыту. *Ерте жастан экологиялық мәдениет жобасы аясында:* «Табиғатты таза ұстау – адамзаттың борышы» сенбілік жұмыстары ұйымдастырылып, оқушының өз сыныбы, өзі отырған парталарына тазалық жұмыстарын жүргізуге ықпал жасалып, әңгімеленді. «Ең жасыл кабинет» байқаулары барысында әр сыныпта отырғызылған гүлдерді көбейту барысында жұмыстар жүргізілді.

Қазақ халқы қашан да еңбекке аса үлкен мән беріп, бала тәрбиесінде де еңбекқорлықты маңызды санаған. *«Еңбек - елдің мұраты» жобасы аясында:* «Еңбекпен тапқан нан тәтті» барлық сыныптарда әңгіме өткізілді. Әңгіме барысында еңбек ету адамды адам ететінін жағдайы қозғалды.

6. Көп мәдениетті және көркем-эстетикалық тәрбие

Мақсаты Әрбір тұлғаның зияткерлік мүмкіндіктерін, көшбасшылық қасиеттерін және дарындылығын дамытуды қамтамасыз ететін уәждемелік кеңістік

қалыптастыру, оның ақпараттық мәдениетін қалыптастыруға ықпал ету. Оқушыларға көркемдік эстетикалық тәрбие беру мақсатында барлық сыныптарда әңгімелер жүргізіліп, таза, әдемі жүру жайлы әңгіме қозғалды.

«Достығымыз жарасқан елміз», «Дос болайық бәріміз» тақырыбында өткізілген тәрбие сағатында оқушыларға дос, достық туралы әңгімелей отырып, олардың достық қарым-қатынасын жақсы, бір-бірімен тату болуы жайлы толығымен түсіндірілді.

7. Зияткерлік тәрбие, ақпараттық мәдениет тәрбиесі

Мақсаты Әрбір тұлғаның зияткерлік мүмкіндігін, көшбасшылық қасиеттерін және дарындылығын дамытуды қамтамасыз ететін уәждемелік кеңістік құру. Осы мақсатта мектебімізде «Smart STUDENTS» жобасы қолға алынды. Осы жоба аясында «CHESS master» шахмат клубы жұмыс жасап жатыр,



сонымен бірге осы жоба аясында «IQ дода» дебат қозғалысы жобасын іске асыру жұмыстары жолға қойылды.

Оқушылардың ақыл – ой өрісін жан – жақты дамыту, ана тілін сүйеге адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру, бабалардан қалған ұлағатты ғибрат сөздерді түсіндіріп, содан үлгі-өнеге алуға баулу, Қазақстан патриотизміне қалыптастыру мақсатында «Бүгінгі білім – ертеңгі болашақ» дөңгелек үстел ұйымдастырылып, тақырып аясында кеңінен әңгіме қозғалды, оқушылар өз ойларын, пікірлерін еркін айта білді.

8. Дене тәрбиесі, салауатты өмір салты

Мақсаты Салауатты өмір салты дағдыларын тиімді меңгеру, дене дамуы мен психологиялық денсаулықты сақтау, денсаулыққа зиян келтіретін факторларды анықтау біліктілігін қалыптастыру үшін кеңістік орнату.

Оқушылар арасында салауатты өмір салтын қалыптастыру мақсатында «Спорт – өмір көркі» спорттық эстафеталық ойындар ұйымдастырылды оқушылар белсене қатысты.

«Денсаулық – зор байлық» тақырыбында ұйымдастырылған апталық барысында дене тәрбиесі пәнінің мұғалімдері Н.Өтегенов, А.Аблаев, Б.Шегенбаев, Н.Сағындықов оқушылар арасында волейбол, баскетболдан командалық сайыстар ұйымдастырып, жеңіске жеткен командаларды марапаттады.



Мектеп медбикесі А.Шотарбаева ауылдық емхана дәрігерлерімен бірге «Жеке бас гигиенасын сақтау дегенді қалай түсінеміз?» тақырыбында әңгімелер жүргізіп, түрлі жұқпалы аурулардың алдын алу үшін таза жүру керектігі, әсіресе жеке бастық гигиенаны сақтау жөн екендігі оқушыларға түсіндірілді.

